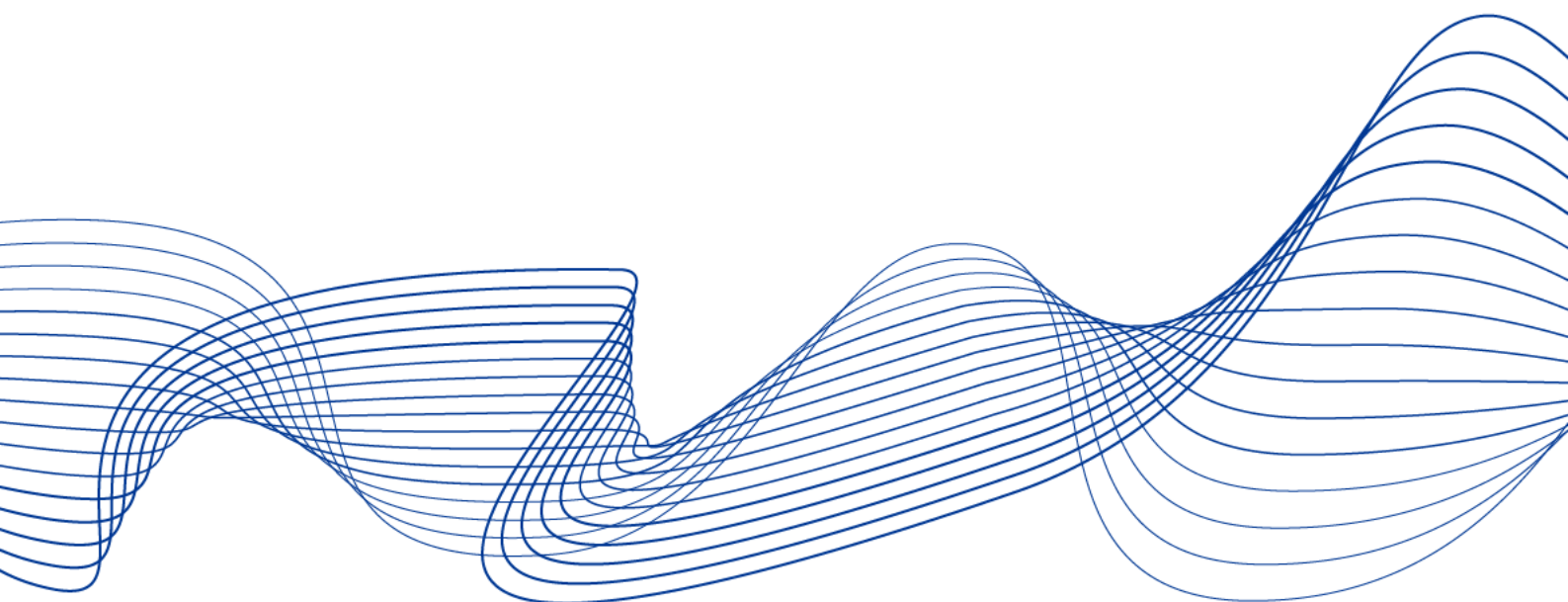

Letno poročilo

2016

ESRB

Evropski odbor za sistemska tveganja

Evropski sistem finančnega nadzora

Kazalo

Predgovor	2
Povzetek	3
Kolofon	5

Predgovor

Mario Draghi, predsednik
Evropskega odbora za sistemska
tveganja

To je šesto letno poročilo Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB), ki obravnava obdobje od 1. aprila 2016 do 31. marca 2017. V tem obdobju je ESRB še naprej pozorno spremljal ranljivosti v finančnem sistemu Evropske unije (EU) in prispeval k razpravi o politikah na tem področju. Posebno pozornost je posvečal dvema osrednjima skupinama tveganj. Prva obsega tveganja, ki nastajajo zaradi okolja še vedno nizkih obrestnih mer. Analiza teh tveganj, ki sta jo skupaj izvedla ESRB in ECB, je bila objavljena v poročilu o izzivih makroekonomske politike, ki se pojavljajo zaradi nizkih obrestnih mer. Na podlagi te analize je ESRB kot eno od dveh najbolj perečih tveganj za finančno stabilnost v EU obravnaval ugotovljeno tveganje šibkosti v bilancah stanja bank, zavarovalnic in pokojninskih skladov. S tem je to tveganje uvrstil na enako raven kot možnost spremembe premij za tveganje na svetovnih finančnih trgih.

Druga skupina tveganj je povezana z ranljivostmi na področju stanovanjskih nepremičnin. Na podlagi v prihodnost usmerjene ocene, opravljene za celotno EU, je ESRB zaključil, da srednjeročne ranljivosti obstajajo v osmih državah članicah, katerim je zatem izdal javno opozorilo. Objavil je tudi priporočilo za odpravo vrzeli v naborih podatkov o nepremičninah, da bi bilo mogoče vzpostaviti bolj poenoten okvir za spremljanje gibanj na trgih stanovanjskih in poslovnih nepremičnin v EU.

V obravnavanem obdobju je ESRB povečal tudi svoje zmogljivosti za spremljanje nebančnega finančnega sektorja. Predvsem je objavil prvo izdajo letne publikacije o bančništvu v senci v EU (*EU Shadow Banking Monitor*), v kateri je obravnaval vire in mehanizme stopnjevanja sistemskih tveganj. Poleg tega je pomagal oblikovati razpravo o makrobonitetni politiki za področja izven bančnega sektorja in med drugim predstavil tako kratkoročne možnosti kot tudi dolgoročni program za politike na tem področju.

Nadalje je ESRB veliko prispeval h krepitvi razprave o makrobonitetni politiki ter v tem okviru gostil več konferenc in delavnic. Med najpomembnejšimi je bila prva letna konferenca ESRB v septembru, kjer so udeleženci obravnavali predvsem naravnost makrobonitetne politike in nekatere najbolj izpostavljene teme na dnevnem redu oblikovalcev makrobonitetnih politik, kot so okolje nizkih obrestnih mer, posledice obveznosti centralnega kliringa, da poveča varnost trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti na prostem trgu, ter očitno pomanjkanje varnih instrumentov na trgu.

Na koncu bi se rad toplo zahvalil Stefanu Ingvesu, guvernerju centralne banke Sveriges riksbank, za njegovo podporo ESRB v zadnjih šestih letih, ko je deloval kot predsednik Svetovalnega tehničnega odbora ESRB. Novi predsednik odbora Philip R. Lane, guverner centralne banke Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland, bo predsedovanje prevzel avgusta 2017.

Frankfurt na Majni, julij 2017

Mario Draghi
Predsednik ESRB

Povzetek

Za obravnavano obdobje je bilo značilno okolje počasne gospodarske rasti in nizkih obrestnih mer, čeprav so se obeti za evropsko in svetovno gospodarstvo proti koncu obdobja izboljšali. ESRB je (skupaj z ECB) vlagal veliko napora v analizo učinkov tega okolja na finančno stabilnost v EU in objavil poročilo o izzivih makrobonitetne politike, ki se pojavljajo zaradi nizkih obrestnih mer. Poleg tega je zaradi naraščanja obsega bančništva v senci v EU okrepljeno spremljal to področje in objavil prvi letni pregled z naslovom *EU Shadow Banking Monitor*, v katerem je obravnaval vire sistemskih tveganj in mehanizme njihovega stopnjevanja.

Kot najpomembnejša je še naprej obravnaval štiri tveganja za finančno stabilnost v EU, namreč 1) spremembe premij za tveganje na svetovnih finančnih trgih, 2) šibkosti v bilancah stanja bank, zavarovalnic in pokojninskih skladov, 3) težave z vzdržnostjo dolga v državnem, podjetniškem in gospodinjstvem sektorju, 4) šoki in okužbe iz nebančnih finančnih sektorjev v širši finančni sistem. Enako kot v prejšnjem letnem poročilu je kot posebej pereče obravnaval tveganje nenadne večje spremembe svetovnih premij za tveganje. Zaradi okolja počasne rasti in nizkih obrestnih mer je kot približno enako pomembno tveganje obravnaval tudi šibkosti v bilancah stanja bank, zavarovalnic in pokojninskih skladov.

Poleg makrobonitetnega nadzora finančnega sistema v EU ima ESRB tudi mandat, da izda opozorilo, ko je odkrito pomembno sistemsko tveganje in se izkaže, da je nanj treba opozoriti. V skladu s tem je analiziral srednjeročne ranljivosti v državah članicah EU, povezane s sektorjem stanovanjskih nepremičnin, in na podlagi svoje ocene izdal javno opozorilo osmim državam članicam (Avstriji, Belgiji, Danski, Finski, Luksemburgu, Nizozemski, Švedski in Združenemu kraljestvu). To so bila prva javna opozorila, ki jih je izdal od svoje ustanovitve. Z analizo je odkril tudi velike vrzeli v podatkih, ki so na voljo za analizo nepremičninskega sektorja, zato je izdal priporočilo za odpravo teh podatkovnih vrzeli, da bi bilo mogoče vzpostaviti bolj poenoten okvir za spremljanje gibanj na trgih stanovanjskih in poslovnih nepremičnin v EU.

Glavna tveganja za finančno stabilnost, ki jih je prepoznal ESRB, so predstavljala izhodišče pri pripravi neugodnih scenarijev za vseevropske stresne teste evropskih nadzornih organov. V obravnavanem obdobju je ESRB tako pripravil neugodne scenarije za stresni test centralnih nasprotnih strank, ki ga izvaja Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA), ter neugodni scenarij za stresni test poklicnih pokojninskih skladov, ki ga izvaja Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA). Podrobnosti o scenarijih so na voljo v nadaljevanju tega letnega poročila. Scenariji, ki jih je ESRB pripravil v začetku leta 2016 za stresni test bančnega sektorja, ki ga je izvedel Evropski bančni organ (EBA), in za stresni test zavarovalniškega sektorja, ki ga je izvedla EIOPA, so bili opisani v letnem poročilu ESRB za leto 2015.

Obravnavano obdobje je bilo tudi prvo leto delovanja okvira za prostovoljno vzajemnost, ki ga je ESRB uvedel decembra 2015. V letu 2016 sta v skladu z novim okvirom Belgija in Estonija kot prvi državi zahtevali vzajemnost dveh svojih ukrepov. Priporočilo, ki ga je ESRB zatem izdal vsem državam članicam, naj za oba ukrepa sprejmejo vzajemne ukrepe, je privedlo do občutnega povečanja vzajemnih dejavnosti v celotni EU.

ESRB je prispeval tudi k posvetovalnemu dokumentu Evropske komisije o pregledu okvira makrobonitetne politike EU. Poudaril je, da mora še naprej ostati neodvisen, vendar tesno povezan z ECB. Predlagal je, da naj članstvo v njegovem splošnem odboru ostane široko, in izpostavil, da mora imeti na voljo celovit nabor makrobonitetnih orodij, ki so preprosta za uporabo. Poleg tega je predlagal nekaj izboljšav v zasnovi orodij, usmerjenih na strukturne in ciklične dimenzije sistemskih

tveganj. Nadalje je predlagal, da naj bodo instrumenti za obravnavo sistemskih tveganj, ki izhajajo predvsem iz izpostavljenosti stanovanjskim nepremičninam, na voljo oblikovalcem makrobonitetnih politik v vseh državah članicah EU. In končno, ugotovil je, da je treba oblikovati pravni okvir za makrobonitetno politiko na področjih onkraj bančnega sektorja.

ESRB je prispeval tudi k makrobonitetnemu okviru za bančništvo. Prvič, Evropskemu bančnemu organu je predstavil svoja stališča o uvedbi količnika finančnega vzvoda. Pri tem je na podlagi preliminarne analize zaključil, da ne obstaja veliko znakov, da bi količnik imel negativne posledice na tržno likvidnost. Drugič, prispeval je k rednemu poročilu o cikličnosti kapitalskih zahtev, ki ga je usklajeval Evropski bančni organ. V poročilu je ESRB potrdil, da sicer obstajajo nekateri analitični izzivi, vendar pa ni trdnih dokazov, da bi sveženj uredbe in direktive o kapitalskih zahtevah (CRR/CRD IV) imel prociklične učinke. Zato je predlagal ohranitev sedanjega na tveganja občutljivega okvira za regulativni kapital bank. Tretjič, ESRB je Evropskemu bančnemu organu predstavil svoja stališča o opredelitvi količnika neto stabilnih virov financiranja (NSFR). Ugotovil je, da je ta količnik najboljši razpoložljivi instrument za obravnavo strukturnih vprašanj, povezanih z bančno transformacijo likvidnosti in ročnosti. Izpostavil je, da bi si morali evropski organi zaradi tega prizadevati za uvedbo zahteve za verodostojen in zanesljiv količnik NSFR v EU.

Poleg tega je ESRB prispeval k razvoju okvira makrobonitetnih politik za področja onkraj bančnega sektorja. Julija 2016 je objavil strateški dokument, v katerem je predstavil kratkoročne možnosti in dolgoročni program politik za blažitev tveganj za finančno stabilnost, povezanih z nebančnim sektorjem. V obravnavanem obdobju je ESRB dosegel napredek pri nekaterih ključnih nalogah, določenih v strateškem dokumentu. Prvič, naredil je več korakov pri oblikovanju inovativnih makrobonitetnih instrumentov za obravnavo procikličnosti začetnega kritja in odbitkov pri vrednotenju, zlasti pri transakcijah financiranja z vrednostnimi papirji ter pri izvedenih finančnih instrumentih. Drugič, zagotovil je makrobonitetno perspektivo za bonitetni nadzor centralnih nasprotnih strank in zavarovalnic, pri čemer je prispeval predvsem k tekočim pregledom zakonodaje.

V primerjavi z letom prej se je v letu 2016 močno povečalo število ukrepov, ki obravnavajo makrobonitetne zadeve. Bilo je prvo leto, v katerem so države članice vsako četrletje določale proticiklični kapitalski blažilnik in opravile letni pregled uvrstitve bank med druge sistemsko pomembne institucije ter pregled stopnje njihovega blažilnika. Pri instrumentih, za katere se ne izvaja periodični pregled, je približno polovica držav članic sprejela ukrepe makrobonitetnih politik, s posebnim poudarkom na instrumentih, ki so usmerjeni na tveganja, povezana z stanovanjskimi nepremičninami.

V obravnavanem obdobju je ESRB še naprej spremljal izvajanje priporočil, ki jih je izdal v preteklosti. Ugotovil je, da naslovniki posebej skrbno spoštujejo priporočilo ESRB o financiranju kreditnih institucij. Ocena skladnosti s priporočilom ESRB o vmesnih ciljih in instrumentih makrobonitetne politike je pokazala, da so vse države članice sprejele vmesne cilje, ki jih je priporočil ESRB, in jih povezujejo s konkretnimi makrobonitetnimi instrumenti. Dokončanje ocene skladnosti s priporočilom ESRB o skladih denarnega trga je bilo preloženo, da bi bilo mogoče upoštevati dokončanje uredbe EU o skladih denarnega trga.

In končno, za krepitev razprave o makrobonitetni politiki je ESRB organiziral vrsto konferenc in delavnic. Med drugim je pripravil prvo letno konferenco ESRB, na kateri so udeleženci razpravljali o naravnosti makrobonitetne politike in nekaterih najbolj izpostavljenih temah na dnevnem redu oblikovalcev makrobonitetnih politik, kot so okolje nizkih obrestnih mer, posledice obveznosti centralnega kliringa, da poveča varnost trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti na prostem trgu, ter očitno pomanjkanje varnih instrumentov na trgu.

Kolofon

© **Evropski odbor za sistemska tveganja, 2017**

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.esrb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.

Presečni datum za podatke v tem poročilu je 31. marec 2017.

To je kratka različica letnega poročila ESRB za leto 2016, ki vsebuje samo predgovor in povzetek. Celotno poročilo je na voljo v angleščini, nemščini in španščini.

ISSN 1977-5261 (spletna izdaja)
ISBN 978-92-95210-30-1 (spletna izdaja)
DOI 10.2849/8834 (spletna izdaja)
Kataloška št. EU DT-AB-17-001-SL-N (spletna izdaja)